

Kohina

Jos patteriin hakkaa puisella vasaralla, ääni kantautuu rapun kaikkiin asuntoihin. Jos hakkaa oikealla tavalla, Hanski osaa vastata. Ei morseaakkosia, vaan omia aakkosia. Eikä aina aakkosiakaan, pelkkää naputtelua. Kolahduksia ja varmistuksia. Ei ole niinkään kyse siitä, että kuultaisiin ääniä, aaltoliike itsessään tekee sen, paine-eron tärykalvoille. Rop rop rop, jatkuvaa morsetusta, jota meille tulkataan suorana.

Merivesi rantakalliolle, sama asia, melkein, aaltoliikkeen muoto vain eri.

Janne kurottautuu kohti Hanskia, Jere hakkaa muuten vaan, jaloilla patteria, käsillä patteria, rummuttaa ikkunaa. Ensimmäisen minuutin jälkeen äiti huutaa olohuoneesta,

— Älkää nyt pojat viitsikö häiritä naapureita,

jos on vieraita. Silloin äidillä on pehmeämpi ääni, melkein naurava. Silloin äidin äänessä on mustaherukoita ja karviaisia, ja vadelmalimsaa. Jos jatkaa hakkaamista riittävän pitkään, äiti tulee huoneen ovelle ja nojaa karmiin, kädet puuskassa sanoo pehmeällä äänellä

— Nyt pojat ulos leikkimään, jos ei tolkun sana kuulu,

mutta kasvoilla äiti sanoo jotain aivan muuta, koska vieraat eivät näe, kohina alkaa, melkein kuin näkinkenkä korvalla. Näillä sanoilla ja sävyillä äiti puhuu silloin, kun on vieraita. Hanskin äiti tai sen isäkin, joku nainen pihasta tai sukulaisia, muita kuin mummo. Janne juoksee nopeasti oviaukosta läpi, ja äidin sormet osuvat vain kevyesti takaraivoon. Melkein kuin leikkiä, tanssia. Melkein kuin koskettaisi aaltoja. Nauraa Jannen väärille säärille, sille on turha sanoa, että ne ovat aivan oikeat. Eivät kenenkään toiset, eivätkä ollenkaan ainakaan väärät.

Jere näyttää äidille keskisormea ja irvistää, kävelee ohi ikään kuin ei kuulisi kohinaa, ehkä Jere on kuuro, panssaroinut tärykalvonsa, ihohuokoset myös ja ihokarvat, pienet tuntokarvat, joilla aaltoliike aistitaan.

Jos ei ole vieraita, silloin on vain ensimmäinen minuutti, sen jälkeen kohina on työntänyt punaisen vasaran roskikseen, ja äiti istuu olohuoneessa sormet ohimoillaan. Kun on vain ensimmäinen minuutti, Janne istuu sänkynsä laidalla toinen korva punaisena ja kuumottavana. Se on erilainen tarina kuin vieraiden kanssa.

Silloin kun äidillä on vieraita, on melkein kuin leikittäisiin oikeaa kotia, ihmisiä, jotka sietävät toisiaan ja koskettavat vain kevyesti.

On näytelmä, johon Jannekin tahtoo uskoa. Janne jää oviaukkoon katsomaan äitiä ja vieraita. Äiti säteilee lämpöä.

2

Ulkona Janne tähtää isoimpaan kiveen, potku on kevyt ja sinkoaa kiven kohti mattotelinettä. Helähdyskin on kevyt, se on kaunis ja puhdas, ääniaaltojen sinikäyrä on tasainen ja tahdissa. Pienempi kivi lähtee kevyemmin, lentää hitaammin, väärään suuntaan. Paska kivi, Janne ajattelee ja potkaisee kengänkärjellä sora. Tätä ei näe silmillä, tämän tietää solutasolla – impulssi ja aaltoliike, jatkuva liikkeen kohina. Kaikki on jäätä ja kohinaa.

Paska sora, Janne ajattelee. Jos ajattelee vain eikä sano, äiti ei tiedä. Vaikka väittää niin, väittää tietävänsä, jos pojat edes ajattelevat kirosanoilla. Janne on testannut, monta kertaa. Äiti ei lue ajatuksia, vaikka Janne toistelee mielessään paska äiti, paska isä, paska mummo. Paska talo ja paska Jere.

Ei se lue, vaikka joskus epäilyttää.

Janne hakee ison kiven mattotelineen luota, poimii sen käteensä ja heittää kohti talon sokkeliä. Tätä ei näe silmillä, vaan tietää solutasolla. Impulssi ja aaltoliike, resonanssi pitkin sokkelin betonia, seinäelementteihin, ikkunoihin, lattiakaivoihin. Kohina on kaikkialla lymyämässä, suodattamattoman ja valmiina pursuilemaan yli rajojen. Paskan paska talo.

Joku työntää talon etuoven auki, Janne ottaa sellaisen roolin kuin tässä tilanteessa sopii, ei kiroilua, ei kiviä, ei kaikkialle tulvivaa kohinaa. Pieni pala jäätä sulaa, kun Janne tunnistaa Hannan.

— Moi, Janne sanoo. Hannalla on kukalliset kengät jalassa. Sillä on pienet ja sirot sormet, sillä on pyöreät siniset silmät ja lempinimi. Hanski.

— Moi, Hanski sanoo katsomatta silmiin. Se katselee jonnekin ohi pallokentän, kiipeilytelineen ja leikkimökin. Ei tarvitse katsoa silmiin, juurikaan. Janne katselee Hanskin kukkakenkiä, omissa kengissä kantapäätä vasten tuntuu kiviä kengän sisällä. Katsominen on samaa kuin kuuleminen, sekin aaltoa, tällä kertaa valoa ja sen heijastuksia. On helppo olla sanomatta mitään.

— Katotaan kumpi on ensin lammella, Hanski sanoo yhtäkkiä, lähtee juoksuun, sinkoaa kiviä ja soraa jalkojensa alta. Janne juoksee kevyin askelin perässä.

Lammen ranta on lehtien peitossa, keltaisia, punaisia, ruskeita. Laikukkaita ja rikkoontuneita. Jannen kengissä on liukkaat pohjat. Hanski voittaa, vaikka Janne ei edes anna. Se on oikea voitto, ei tarvitse teeskennellä.

— Teidän äiti on meillä, Janne sanoo, ja katselee lammen reunakiviä. Niiden alle mahtuu miljoona kuoriaista ja toukkaa, luku on arvio, ei lasketa. Jannea hävettää, kuulosti liian helpottuneelta. Ei pitäisi hävetä, kun seinien läpi kaikuu kuitenkin, ja kaikuu porraskäytävään, jos väliovi on jäänyt auki, ja kaikuu muutenkin. Ei pitäisi hävetä, ne ovat pelkkiä aaltoja. Ääniaaltoja läpi rakenteista, värähtelyä ja voimistumista, äiti huutaa rakenteen resonanssitaajuudella, niin huutaa moni muukin. Elementtiseinät väpättävät samassa tahdissa, voimistavat äänen, tämä on tavallista kertolaskua, perusfysiikkaa. Ääniaallot tärisyttävät pultteja ja elementtien raudoituksia, soittavat kaikkia taajuuksiaan. Ei pitäisi erikseen selittää, käsikirjoitus on riittävän selkeä jo. Aallot läpäisevät materian, tietenkin, miksi eivät. Lasit ja viemäriputket, elementtien saumat ja lattiapinnoitteet, ammeen posliinipinnan.

— Niin on, Hanski sanoo, kuinka kummallisen helpottuneena hänkin, eikä tarvitse puhua tällaisista asioista enempää, voi siirtyä aivan muuhun, voi puhua säästä tai merkkareista, voi puhua fasaaneista ja kirjakaupan ikkunasta. Lammen reunakivistä, ja niiden alle jäävistä eläimistä.

— Noiden kivien alla on välillä vaikka mitä.

— Niin on.

— Joskus sellaisia valkoisia, ihan kummallisen näköisiä tuhatjalkaisia.

— Niin on, Janne sanoo, kävelee kohti reunakiviä. Hanski seuraa kahden askeleen päässä. Jonossa kuljetaan, kuin tuhatjalkainen, vaikka jalkoja on nyt vain neljä yhteensä, se on kovin vähän tuhatjalkaiseksi. Janne potkii kiviä paikoiltaan, monta terävää potkua, monta pientä juoksevaa hyönteistä, monta pientä pelkääjää.

— Minnehän ne juoksee.

— Onko niillä äitejä.

— Onko niillä aina yhtä kiire, jos sen vaan huomaa, kun potkii ne esille.

— Onko niillä koskaan kylmä?

on kysymysjono, sekin kuin kiemurteleva tuhatjalkainen.

Janne ja Hanski kyykistyvät kiven viereen katsomaan, vain katsotaan ei kosketa, ei rikota elämän ketjuja, ei ravistella pienistä raajoista, ei vedetä pitkin seiniä, ei vahvisteta valtarakennelmia. Ilta on loputon, lämpötila laskee, äänen aaltoliike hidastuu.

3

Käytävässä kaikuu eri tavalla illalla, on kummallinen hiljaisuus, joka alkaa puiston kohdalta, liikkuu teitä pitkin ohi leikkimökin ja kiipeilytelineen, jalkapallokentän poikki kohti mattotelinettä, betoniportaiden kivisirotteen kuhmuraiseen pintaan ja siitä rappukäytävään. Se täyttää kaikki nurkat, liukuu kellariin, liukuu yläkertaan ja kaikkien kotioville, kolahtaa postiluukuista ihmisten eteisiin. Tiheä hiljaisuus, joka tarttuu keittiöpyyhkeiden loimiin ja laattasaumoihin.

Janne katsoo niska kenollaan, kun Hanski kiipeää kolmanteen kerrokseen. Varmistaa, ikään kuin tyttö voisi eksyä matkalla ensimmäisestä kolmanteen.

Miksei voisi, voi kadota pienemmilläkin matkoilla, voi kadota vaikei edes liikkuisi. Voi unohtaa heijastaa valoa, ja tulla näkymättömäksi.

Hanski kurkistaa kaiteen yli ja heiluttaa ennen kuin menee ovesta sisään. Ei tarvitse erikseen sanoa, mutta ilta on nyt kulutettu loppuun. Jannen ovi on samanlainen, mutta joskus paljon tiiviimpi ja tiheämpi, lukko, joka aukeaa kevyemmin silloin kun koti on jäässä.

Jäässä se on, sen huomaa jo ovelta. Äiti täyttää huoneita nurkkiin asti, lattialistoista kattolistoihin, elementin saumoihin ja tilkitsee karmien raot, vaikka näyttää niin pieneltä nojatessaan eteisen seinään. Puhelin surkeana vieressään, vaikei sitä saa heitellä, ei lattialle, rikkoontuu, joku tolkkua miten tavaroita kohdellaan.

Koti tihkuu suolavettä kaikista liitoksistaan, äiti on kimpale jäätä kaiken meren keskellä. Jäävuorista näkyy vain pieni osa, kaikki muu jää pinnan alle, tätä on äiti, pieni sirpale nähtävissä, kaikki muu katseilta piilossa. Janne kävelee äidin luo, tämä havahtuu, kohina aaltoilee ja kaikuu, kimpoilee seinistä. Äiti katsoo kohti muttei näe, äiti imitoi Hanskin äidin hymyä, äiti puhuu paksulla ja vieraan ihmisen äänellä,

— Hae Jere sisälle, on aika mennä nukkumaan.

— Onko kaikki aivan hyvin, Janne sanoo. Ei sano, sanoisi ehkä, jos osaisi. Jos tietäisi missä kulkee raja ja saisi puhuttua. Jos uskaltaisi kurottua ja palelluttaa sormenpäätänsä, antaa ihon kesiä sormenjäljistä. Jos ei tarkkailisi jokaista hengenvetoa, ei olisi valmiina nostamaan käsiään korviensa suojaksi.

4

Kun pojat ovat sängyssä, äiti kävelee pois ja jää eteisen valoon katselemaan pimeää huonetta. Janne esittää nukkuvaa, mutta hengitys tarttuu kiinni vääriin rytmeihin. Janne nieleskelee vaivalloisesti, ja katsoo eteisen valoraitaa makuuhuoneen seinässä, kuulee äidin hengityksen, maistaa suolaisen meriveden.

Janne katselee seinää, kunnes kuulee äidin lähtevän. Hän odottaa hetken, kääntyy edelleen nukkuvaa imitoiden kohti ovea, avaa silmänsä hitaasti raolleen, varmistaa. Ei ole aivan varmaa, onko pettymys vai helpotus nähdä, ettei äiti ole enää siinä.

Janne kääntyy selälleen ja nostaa kätensä niskan taakse. Ehkä se johtuu kuusta ja maapallon asemasta, että toisina iltoina on niin kylmä, ettei lämpene silloinkaan, kun äiti on kauempana. Jäävuorilla on valtava massa, ne hohkaavat omaa lämpötilaansa, tasoittavat ympäristöä. Ei auta, vaikka peitto olisi korviin asti. Janne katsoo kohti Jeren sänkyä, veljensä selän kaartaa, tasaista hengitystä. On kuin Jere ei näkisi tätä samaa, on kuin ei välittäisi. On kuin tietäisi aina, milloin kadota ja milloin olla lähellä. Jere osaa yhteiset säännöt, hän on harjoitellut, hän kimmoisa ja palaa aina ennalleen, suodattaa kaiken kohinan. Kuun kiertorataan ei voi vaikuttaa, ei Janne ainakaan, ei äitikään. Ei Jerekään, mitättömiä painoja planeetan pinnalla. Kuka sitä huomaa.

Odottaminen on pahinta. Se ettei tiedä koska jäävuori sulaa. Sulaako se, ja kumpi on parempi. Se, että jää sulaa ja kaikki huoneet tulvivat, vai se että kaikki on samaa jäätä. Ehkä pitäisi opetella laskemaan, kumpi vie vähemmän energiaa, sulaminen vai jäätyminen, kuinka paljon on varaa lämmitä, kuinka paljon jääkiteissä on varaa laajentua. Kuinka paljon kohinaa vapautuu, ja kuinka tiheä on aaltoliikkeen sarja.

Perusfysiikkaa, kaikki tämä, samaa aaltoa, lämpö, ääni, valo. Piirrä käyrä, ja näe missä kaiken olennainen on.

Aamulla äidillä on turvonneet kasvot, se on suolavesi, joka tekee sen, pitää äidin hereillä koko yön. Äiti nojaa keittiössä tiskipöytään, lantio on kevyt ja kaartuva, rentokin. Mutta äidillä on ilmeettömät kasvot ja katse, jolla näkee vain pienen alueen. Janne tekee sormistaan kaukoputken ja painaa sen silmilleen, katsoo sormiensa lävitse äidin maailmaa. Se on pieni ja kehystetty, lyhyitä etäisyyksiä ja pieniä aloja, kiderakenteita ja kylmää. Äiti kutistuu pieneksi, ei. Ei. Ei, vaan äidistä kasvaa pieni. Tiivis ja pikkuruinen, oman maailmansa keskellä, mutta aivan yhtä raskas. Ehkä jopa raskaampi. Ensin äiti kutistuu, sitten äidistä tulee valtava ja painava. Äiti on jäätä ja luhistuvaa tähteä.

Vaikea sanoa mitä äiti on. Äiti on kaikkea yhtä aikaa, yhtä paljon ja kaikkialla.

Janne säilyy toisessa maailmassa, siinä tavallisessa. Ei kutistu eikä kasva, tiheys pysyy samana. Siksi hänestä tulee näkymätön hetkeksi, ennen kuin äidin silmät tottuvat muuttuneisiin mittasuhteisiin. Janne tietää tämän, kyse on valon aaltopituuksista ja aineiden tiheyksistä. Molekyylien massoista ja niiden törmäilyistä toisiinsa. Lämpötiloista ja sähkömagneettisesta säteilystä, säteilylämmöstä.

Pitkistä sanoista painavien kirjojen sivuilta.

— Oletteko vielä nälkäisiä, äiti kurottautuu takaisin näytelmään, haparoi omia vuorosanojaan,

— Tahdotteko lisää leipää, otatteko omenaa, äiti luettelee,

— Lisää maitoa, haluatteko lisää maitoa,

ja Janne jättää vastaamatta vain siksi, että kuulisi lisää, katselisi kuinka äiti nilkuttaa takaisin tälle aaltopituudelle, kerää itseään yhdeksi. Jere työntää suuhunsa leivänpalaa, murusia putoilee pöydälle, maito valuu pitkin leukaa.

Pitää luovia, pitää katsella koska on liian pitkään hiljaa, tunnustella koska äiti tarvitsee lisää aikaa ja tilaa, ja milloin sitä ei saa olla. Kuinka Jere osaa olla niin kuin ei mitään, yhtä outoa kuin kaikki tämä jää, ei vaan oudompaa. Jäähän on totuttu, tavallaan, ja kaikkeen siihen suolaveteen.

— Tahdotko vielä jotain?

— Omenan, Janne sanoo sanoakseen jotain, viivyyttääkseen aamua, jarruttaa ajan. Niin voi tehdä, se on mahdollista, aika on joustava, toisinaan.

Merivettä valuu pitkin äidin poskia, leuan kaareen, pitkin kaulaa ja puseron kaulukseen, se imeytyy kankaan kuituihin. Äiti hengittää pinnallisesti, nykien.

Jäävuorien sulaminen ei vaikuta merenpintaan oikeastaan yhtään, on kyse nosteesta ja syrjäytetystä massasta, sen sellaisesta. Siksi tämä muutos kiertää vain itsensä sisällä, tämän kodin seinien sisällä, äidin muodonmuutokset ellipsin kaareissa.

Mutta äidistäkin sen huomaa, ettei suola jäädy vaan jää vangiksi kiteiden väliin. Sellainen jää on heikompa kuin suolaton jää, siihen halkeilee murtumia ja railoja, se ei kestä, se ei kestä kuormia. Se ei kestä nyt, miksi puhelin soi, miksi tällainen äänen aalto, miksi Jere menee ja vastaa, vaikka pitäisi tietää, että nyt ei, miksi annetaan tila kohinalle kasvaa, se repeilee railoina jäävuoren sisään.

— Äiti,

sana kuulostaa vieraalta, kummallisen suoralta, röyhkeältäkin. Silti Jere toistaa sen uudelleen.

— Äiti, isä soittaa, tuutko puhelimeen

ja äiti kohisee, valuttaa merivettä. Kun tulee lämmintä ja merijää sulaa, siitä tulee haurasta ja kosketusherkkää, vaikka se näyttää aivan ehjältä. Kun äiti alkaa sulaa, ei saa koskea, ei painaa äidin ihoon säröjä, ei vapauttaa suolavettä kiteiden väleistä, ei palellutaa omia sormenjälkiä, ei saa vastailta puhelimeen tai puhua isästä, ei juuri mistään paitsi leppäkertuista ja fasaaneista ja siitä kuinka hyvää ruoka on, pitää hengittää hitaammin, unohtaa heijastaa valoa, kadota. Mutta nyt on liian myöhäistä.

Äiti havahtuu, kohina on kaikkialla, seinissä, korvissa, iholla, kämmenten raivossa, hermoradoissa energiapiikkeinä. Suodattamattomana ja valmiina se alkaa pursuilla yli rajojen, kimpoilla seinistä, ikkunoista, tiskipöydän heijastavasta pinnasta. Äiti juoksee eteiseen, repii puhelimen seinästä, heittää sen seinään, antaa sen kimmota seinästä. Äiti huutaa karheaa huutoa, suuntaa sen seinään, antaa senkin kimmota seinästä, Janne juoksee perässä ja nostaa puhelimen, ei pitäisi kohdella tavaroita miten sattuu, ei pitäisi kohdella ihmisiä miettimättä miten, ei pitäisi kurottautua kohti äitiä, ei koskettaa omilla käsillä äidin ihoa, kuka silloin suojaa takaraivoa, kuka korvia, kuka niskavillojen kevyttä pyörrettä, Janne ei kimpoa seinästä.

Ohimolla on punainen jälki, olkapäässä ja takaraivossa elementtiseinän tuntu, iho kirvelee kuin nokkosten jäljiltä, selkärangassa kohiseva liike. Kaikkialla kohinaa, valmiina pursuilemaan yli

rajojen. Pelkkää kohina, tärykalvoilla tasainen liike, kämmenet kuin näkinkengät molempien korvien päällä.

6

Janne kävelee lammen rantaan, vaikka tahtoisu juosta. Kävelee niin kuin kone, imitoid ihmisen liikettä. Kummallista, kuinka voi olla vain puolikas ihminen tai neljännes, jotain muuta kuin kokonainen, aivan jotain muuta.

Eniten ihmisessä on tyhjää tilaa, enemmän kuin mitään muuta. Mahduttaisiin nyrkin kokoiseen kiveen, kaikki tässä maailmassa, elävät ja kuolleet ja ehkä tulevat, jos tyhjä tila meissä katoaisi. Ei olisi tyhjää tilaa, jossa aaltoliike resonoi, ääniä ja valoja. Aalto tarvitsee aina väliaineen ja tyhjiin tiloihin jää liikaa kaikua.

Janne pudottautuu polvilleen lammen rantaan, nostaa painavimman kiven, kylmän ja elottoman, se on joskus ollut sulaa laavaa, se on joskus ollut jotain muuta ja nyt tuo. Sormia palelee, käsivarret tärisyvät. Se on ison kiven paino, tai jonkin muun, jonkin muun Jannen käsissä. Hän ottaa vauhtia, yksi, kaksi kertaa. Janne nostaa kiven pänsä päälle, jos kiven heittää lampeen on vain aaltoja, veden aaltojen ellipsiliikettä, on vain mitätön plumps, ei vesimolekyylejä voi ruhjoa, ne lähtevät omaan rytmiinsä, seuraavat omaa aaltoaan, joustavat, eivät murru. Jannen sormista tihkuu suolavettä kiven pintaan, kohmeinen sammakko ryömii,

ryömii, ei hypi, yrittää lämmittää jalkojaan, jäävuoret, ne ehkä hohkaavat lammelle asti.

Kun kivi lähtee käsistä, aika joustaa, jotenkin. Hitaiden sekuntien sarja, ja kivi osuu sammakon toiseen kohmeiseen takajalkaan, se nykii niin kuin nukkuvan koiran jalka, se nykii unijuoksua. Se nykii ja on tahmainen, oksettava. Janne nostaa kiven ylös uudelleen, sammakon päälle, antaa painovoiman tehdä tehtävänsä, Janne on vain katalyytti, Janne on vain

ei, ei ole, vaan pahempi kuin painovoima, sellainen, joka käyttää sitä hyväkseen.

Kohtisuoraan maahan on kiven rata ja voiman suunta. Tukivoiman tilalla on sammakko, ei sammakolla riitä sellaiseen voimia, se on pehmeä ja loukattu ja tahmainen, sillä on resonoivat soluseinämät ja huokosia, se on jalkapuoli ja outolintu ja omituinen ja paskapä, paska sammakko, paskapä sammakko, kaikkien sammakoiden paskin sammakko, miksei se edes yritä karkuun, miksi se jää paikoilleen. Miksi se vain nykii siinä, vaikka sen täytyy tietää, että huonosti tässä käy, koska kohina on kaikkialla ja Jannen sormenpäihin repeilee railoja, ei unijuoksulla pääse karkuun, kaikki

sen tietävät, paska selkärangaton sammakko, luovuttaja, alistuja, surkimus, etkä tiedä että sinulla on selkäranka ja sen helmirivi, tee jotain, sano jotain, lyö takaisin, ota vyö käteesi ja lyö, lyö sillä vaikka nukkuvaa, työnnä vasten elementtiseiniä resonoimaan rakenteen tahdissa, kallo ja betoni samaa sointua, katso edes silmiin paska sammakko, älä alistu, huuda edes kerran, sano jotain, mitä vaan, ole edes kerran kutistumatta, kasvata itsellesi uusi kuori ja vahvat kädet.. Kivi putoaa sammakon päälle, niilläkin on verta ja on soluja ja lihaksia ja elämää. Hän nostaa kiven takaisin käteensä, lyö, ei vain pudota, lyö, uudelleen.

— Mitä sä oikein teet, kuuluu yllättäen takavasemmalta ja Janne tietää kuka siinä on, tietenkin, tunnistaa äänen ennen kuin kääntyy ja näkee Hanskin tyhjätkä kasvot, ennen kuin kivi putoaa kädestä ja tumps, kumea ääniaalto, resonanssi vasten maata, impulssi ja aaltoliike, impulssi ja aaltoliike.

Tyhjältä se eniten näyttää, ei vihaiselta eikä pettyneeltä. Tyhjältä, se katsoo niin kuin vierasta poikaa, jota ei tunne eikä tahdokaan, se katsoo melkein arasti, niin kuin pelkäisi. Janne huohottaa ja tuijottaa Hanskia,

— Mitä sä oikein teet, senkin paska, Hanski sanoo ja alkaa sulaa vihaan, se ei ehdi jäätyä, se alkaa löytää tunnetiloja uudelleen, se juoksee kohti ja tönäisee Jannen maahan ja heittää kiven lampeen, ja katsoo sammakkoa. Sammakko on pieni ja tahmea ja avuton, ei enää paskapää, se vain on, vaikka näissä tapauksissa pitäisi ansaita se minkä saa, se mitä tulee. Näinkö voi käydä vaikkei tekisi mitään, vaikka vain olisi väärässä paikassa väärän ihmisen tiellä. Näinkö voi käydä, tietenkin, kyllä Jannen pitäisi tietää. Tuoltako Jannekin näyttää, tahmealta ja avuttomalta, surkealta. Sellaiselta, joka juoksee unijuoksua pois tieltä, pois kohinan alta. Vaikka kaikki tietävät, ettei unijuoksulla pääse etenemään.

Hanski nostaa sammakon käteensä, ei vaan oikeastaan Hanski kaappii sammakon käteensä, nostaa sen paljaille käsilleen, vaikka sammakko on niljainen ja muodoton, eikä Janne osaa selittää, vaikka tietää sanat. Janne nousee ylös, juoksee pois, jättää Hanskin ja sammakon, ehkä pysyvästi, tässä on ikuisuus, ehkä Janne ei koskaan palaa, ajan luonne on tämä, kaiken joustamisen jälkeen peruuttamattomuus. Tässä on suunta, eikä sitä niin vain käännetä, se on ajan funktio. Suunta ei muutu, ei ainakaan tässä ulottuvuudessa, toisista voi vain unelmoida.

Janne juoksee metsän rajaan ja vielä pidemmälle, kunnes kaatuu polvilleen. Kämmenet iskeytyvät maahan, neulasia ihon alle, pieniä kiviä, veritahmaista hiekkaa. Janne nojaa käsiinsä, kuin konttaamaan opetteleva lapsi, onko tässä jotain pyhää, rukous kenties. Kun kohina alkaa purkautua, se alkaa vaivalloisesti ja vaimeana, se on voimaton aalto, joka lähes tukahtuu, se on vieras liike niin

hiljaisessa lapsessa. Lämmin aalto, pelkkää kohinaa, suodattamatonta ja valtoimenaan kaikkialla, yli rajojen, pitkin raitoja ja huokosia. Se on kaikkiin suuntiin hajoava, se on vaaleanpunaista kohinaa, se on suolaista vettä. Janne jäätyy, äänen aaltoliike kohottaa vauhtiaan, se juoksee ja soljuu ja kiirehtii.

Kun kohina loppuu, ja Jannen ääniaallot muuttuvat tiheiksi hengenvedoiksi, eikä ole enää karheitareunoja, kun kohina loppuu, on yhtäkkiä valtavan kylmä. Kylmää ja valkoista ja rajatonta. Kylmä väreilee iholla, Janne hohkaa kylmyyttä. Säteilee sitä kuin pieni jääkimpale, kuin suuri jääkimpale, kuin jäävuori. Pieni palanen pinnalla, kaikki muu katoaa.

Ei ole enää suolaista vettä,

ei enää suolaista vettä, ei. Vain kimpale jäätä kuivan kangasmetsän keskellä. Muodonmuutos on tehty, mitään ei tapahdu enää, kukaan ei enää palaudu. Kaikki on jäätä ja metsää.